

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br.2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/26-9535/2

Podgorica, 17.03.2026.godine

Za: MINISTARSTVO EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA, Eko-efikasna zgrada, Podgorica

gospodinu, Damjanu Čulafiću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog pravilnika o načinu i metodologiji izrade i sadržaju izvještaja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena

Veza: Vaš akt br. 06125-322/26-585/2 od 12.03.2026. godine

Poštovani gospodine Čulafiću,

Povodom *Predloga pravilnika o načinu i metodologiji izrade i sadržaju izvještaja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Cilj donošenja ovog pravilnika je uspostavljanje jasnog i standardizovanog sistema izveštavanja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena i projekcijama emisija gasova sa efektom staklene bašte.

Uvidom u dostavljeni Predlog pravilnika i Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da nisu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa.

Na tekst Predloga pravilnika i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Imajući u vidu navedeno Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na dostavljeni na Predlog pravilnika o načinu i metodologiji izrade i sadržaju izvještaja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena.

S poštovanjem,

Na osnovu člana 67 stav 5, člana 68 stav 7 i člana 70 stav 5 Zakona o klimatskim promjenama ("Službeni list CG", broj 149/25), Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera donijelo je

PRAVILNIK O NAČINU I METODOLOGIJI IZRADE I SADRŽAJU IZVJEŠTAJA O POLITIKAMA I MJERAMA ZA UBLAŽAVANJE I PRILAGOĐAVANJE KLIMATSKIM PROMJENAMA I IZVJEŠTAJA O PROJEKCIJAMA EMISIJA

**Član 1
Predmet**

Ovim pravilnikom propisuju se način i metodologija izrade i sadržaj izvještaja o politikama i mjerama za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama i sadržaj izvještaja o projekcijama.

**Član 2
Značenje izraza**

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **politike i mjere** su svi instrumenti kojima se doprinosi ostvarenju ciljeva integrisanih nacionalnih energetske i klimatskih planova i/ili sprovođenju obaveza na osnovu člana 4 stava 2 tač. a) i b) UNFCCC-a, što može uključivati i one kojima glavni cilj nije ograničavanje i smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte ili promjene u energetske sistemu;
- 2) **planirane politike i mjere** znače mogućnosti o kojima se raspravlja i za koje postoji realna mogućnost da će biti usvojene i sprovedene nakon datuma podnošenja nacionalnog energetske i klimatske plana ili nacionalnog energetske i klimatske izvještaja o napretku;
- 3) **postojeće politike i mjere** podrazumijevaju sprovedene politike i mjere i usvojene politike i mjere;
- 4) **projekcije** su predviđanja antropogenih emisija po izvorima i uklanjanja gasova sa efektom staklene bašte putem ponora ili kroz razvoj energetske sistema, uključujući najmanje kvantitativne procjene za šest najbližih budućih godina čiji se broj završava sa 0 ili 5 i dolaze neposredno nakon godine u kojoj se izvještava;
- 5) **projekcije bez mjera** su podaci o antropogenim emisijama gasova sa efektom staklene bašte i uklanjanju gasova sa efektom staklene bašte putem ponora koje se izračunavaju ne uzimajući u obzir uticaj mjera koje su planirane, donijete ili sprovedene nakon godine koja predstavlja početnu tačku projekcije;
- 6) **projekcije sa mjerama** su podaci o antropogenim emisijama gasova sa efektom staklene bašte i uklanjanju gasova sa efektom staklene bašte putem ponora koje se izračunavaju uzimajući u obzir uticaj politika i mjera koje su usvojene ili sprovedene u smislu smanjenja emisija;
- 7) **projekcije sa dodatnim mjerama** su podaci o antropogenim emisijama gasova sa efektom staklene bašte i uklanjanju gasova sa efektom staklene bašte putem ponora ili kroz razvoj energetske sistema koje se izračunavaju uzimajući u obzir uticaj politika i mjera koje su usvojene ili sprovedene da bi se smanjili negativni uticaji klimatske promjena ili postigli ciljevi u oblasti energetike i dodatno uzimajući u obzir mjere čije je sprovođenje planirano s tim ciljem.

Član 2

Izvještavanje o politikama i mjerama

Sadržaj Izvještaja o sprovođenju Strategije niskougljeničnog razvoja i Akcionog plana i politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena dat je u Prilogu 1.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana u tekstualnom formatu sadrži podatke o:

- ažuriranju Strategije niskougljeničnog razvoja;
- planiranim dodatnim politikama i mjerama ili grupama mjera predviđenih za ograničavanje emisija gasova s efektom staklene bašte ispod ciljeva utvrđenih propisima o obaveznim smanjenjima emisija i o emisijama i uklanjanjima putem ponora iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta;
- o vezama između određenih politika i mjera ili grupa mjera o kojima se izvještava i načinu na koji te politike i mjere doprinose različitim Scenarijima projekcija emisija.

Ostali podaci prikazuju se tabelarno, u skladu sa formatom koji je dat u Prilogu 2.

Član 37 Regulative (EU) 2020/1208

Član 3

Izvještavanje o projekcijama emisija

O projekcijama antropogenih emisija gasova s efektom staklene bašte po izvorima i uklanjanju putem ponora izvještava se po gasovima ili grupama gasova iz Priloga 3.

Podaci iz stava 1 se prikazuju tabelarno, u skladu sa formatom koji je dat u Prilogu 4.

Dodatne informacije o projekcijama antropogenih emisija gasova s efektom staklene bašte i uklanjanja putem ponora dostavljaju se u tekstualnom formatu u skladu sa Prilogom 1, Dio 2, i sadrže:

- rezultate projekcija za ukupne emisije gasova s efektom staklene bašte i emisija koje su predmet propisa o trgovini emisionim kreditima, obaveznim smanjenjima emisija i o emisijama i uklanjanjima putem ponora iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta;
- rezultate izvršene analize osjetljivosti projekcija u skladu sa Prilogom 1, Dio 2:
  - za ukupne emisije gasova s efektom staklene bašte o kojima se izvještava, sa kratkim objašnjenjem o tome koji su parametri varirali i kako; i
  - pojedinačno za emisije gasova s efektom staklene bašte koje su predmet propisa o trgovini emisionim kreditima, obaveznim smanjenjima emisija i o emisijama i uklanjanjima putem ponora iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta, ako su ti podaci dostupni;
- baznu godinu inventara emisija i godinu izvještaja o inventaru koji je korišćen kao polazna tačka za izradu projekcija;
- metodologije korišćene za izradu projekcija, uključujući kratak opis modela korišćenih za sektorsku, geografsku i vremensku pokrivenost, reference za dodatne informacije o modelima i izvorima podataka, podatke o ključnim pretpostavkama i korišćenim parametrima;

Prilikom izrade izvještaja o projekcijama uzimaju se u obzir usklađene vrijednosti ključnih parametara za projekcije (cijene uvozne nafte, gasa, uglja kao i cijene emisijih kredita u okviru evropskog sistema trgovine emisijama, koje je Evropska komisija preporučila 12 mjeseci prije roka za dostavljanje izvještaja.

Član 38 Regulation (EU) 2020/1208

Član 4

Integrirano izvještavanje o politikama i mjerama i projekcijama emisija gasova s efektom staklene bašte

Integrirani izvještaj o politikama i mjerama i projekcijama emisija gasova s efektom staklene bašte sadrži podatke o politikama i mjerama ili grupama mjera i projekcijama emisija gasova s efektom staklene bašte i uklanjanja putem ponora, prikazanih po gasovima ili grupama gasova u skladu sa prilogima 1 i 3.

Član 18 Regulative 2018/1999

Član 5

Integrirano izvještavanje o mjerama prilagođavanja na klimatske promjene i korišćenju sredstava prikupljenih od prodaje emisijih kredita putem javne aukcije

Integrirano izvještavanje o mjerama prilagođavanja na klimatske promjene sadrži i podatke o korišćenju sredstava prikupljenih od prodaje emisijih kredita putem javne aukcije i podršci pruženoj zemljama u razvoju u skladu sa Prilogom 5.

O mjerama prilagođavanja na klimatske promjene izvještava se u skladu sa zahtjevima za izvještavanje Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama i Pariškog sporazuma.

Izveštaj iz stava 2 ovog člana sadrži podatke o planovima prilagođavanja, sprovođenju Strategije prilagođavanja na klimatske promjene sa navođenjem planiranih i sprovedenih mjera, uključujući podatke iz Priloga 5 i Priloga 6 ovog pravilnika.

Podaci o korišćenju sredstava prikupljenih od prodaje emisijih kredita putem javne aukcije, uključujući podatke iz Priloga 5 ovog pravilnika dostavljaju se tabelarno, u skladu sa Prilogom 7 ovog pravilnika.

Član 6

Platforma za izvještavanje i javnost podataka

Izveštavanje u skladu sa ovim pravilnikom vrši se pomoću elektronske platforme za izvještavanje kojom upravlja Evropska agencija za životnu sredinu.

Izveštaji izrađeni za potrebe izvještavanja iz stava 1 ovog člana su javno dostupni.

Član 28 Regulative 2018/1999

Član 7

Prilozi

Prilozi od 1 do 8 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Član 8

Prestanak važenja

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Prilog 4 Pravilnika o načinu izrade i sadržaju inventara emisija gasova sa efektom staklene bašte (Sl. list CG br. 55/2020).

Član 9
Stupanje na snagu

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

DIO 1: PODACI O POLITIKAMA I MJERAMA ZA UBLAŽAVANJE KLIMATSKIH PROMJENA

Izveštaj iz člana 2 ovog pravilnika sadrži sljedeće podatke o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena:

- (a) opis sistema za izvještavanje o politikama, mjerama ili grupama mjera i projekcijama emisija gasova sa efektom staklene bašte po izvorima i uklanjanju putem ponora ili podatke o promjenama u okviru tog sistema ako je opis sistema već dostavljen;
  - (b) podatke o ažuriranju Strategije niskougljeničnog razvoja i napretku u njenom sprovođenju;
  - (c) podatke o politikama i mjerama ili grupama mjera kojima se ograničavaju ili smanjuju emisije gasova s efektom staklene bašte po izvorima ili povećava uklanjanje putem ponora, prikazane po sektorima i gasovima ili grupama gasova s efektom staklene bašte, uključujući:
    - (i) cilj i kratak opis politike ili mjere;
    - (ii) vrstu instrumenta politike;
    - (iii) status implementacije politike ili mjere ili grupe mjera;
    - (iv) indikatore korišćene za praćenje napretka u sprovođenju tokom vremena;
    - (v) gdje je primjenljivo, kvantitativne procjene efekta mjera na smanjenje emisija po izvorima ili uklanjanje putem ponora, razdvojene na sljedeći način:
      - rezultate *ex ante* procjene efekta individualnih politika i mjera ili grupa politika i mjera na ublažavanje klimatskih promjena, prikazane za buduće godine nakon godine u kojoj se izvještava, a čije su posljednje cifre 0 ili 5, razdvajajući emisije gasova s efektom staklene bašte koje su regulisane propisima o trgovini emisionim kreditima, obaveznim smanjenjima emisija i o emisijama i uklanjanjima putem ponora iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta;
      - rezultate *ex post* procjene efekta individualnih politika i mjera ili grupa politika i mjera na ublažavanje klimatskih promjena, ako su dostupni, razdvajajući emisije gasova s efektom staklene bašte koje su regulisane propisima o trgovini emisionim kreditima, obaveznim smanjenjima emisija i o emisijama i uklanjanjima putem ponora iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta.
  - (vi) dostupne procjene projektovanih troškova i koristi politika i mjera kao i procjene realizovanih troškova i koristi;
  - (vii) reference na sve postojeće procjene troškova i efekata mjera kojima se ograničavaju ili smanjuju emisije gasova s efektom staklene bašte po izvorima ili uklanjanju putem ponora i tehničke izvještaje u kojima su sadržane;
  - (viii) procjenu doprinosa politike ili mjere ostvarivanju ciljeva klimatske neutralnosti i sprovođenju Strategije niskougljeničnog razvoja;
- (d) podatke o planiranim dodatnim politikama i mjerama ili grupama mjera predviđenih za ograničavanje emisija gasova s efektom staklene bašte ispod ciljeva utvrđenih propisima o obaveznim smanjenjima emisija i

o emisijama i uklanjanjima putem ponora iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta.

(e) podatke o vezama između određenih politika i mjera ili grupa mjera o kojima se izvještava u skladu sa tačkom c) i načinu na koji te politike i mjere doprinose različitim Scenarijima projekcija emisija.

Prilog VI Regulative (EU) 2018/1999

DIO 2 – PODACI O PROJEKCIJAMA EMISIJA GASOVA S EFEKTOM STAKLENE BAŠTE

Izvještaj iz člana 2 ovog pravilnika sadrži sljedeće podatke o projekcijama emisija gasova s efektom staklene bašte:

- (a) projekcije bez mjera, ako su dostupne, projekcije sa mjerama i projekcije sa dodatnim mjerama, kada su dostupne;
- (b) ukupne projekcije emisija gasova s efektom staklene bašte i posebne procjene projektovanih emisija gasova s efektom staklene bašte za izvore emisija koji su predmet propisa o trgovini emisijama, obaveznom smanjenjima emisija i o emisijama i uklanjanjima putem ponora iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta;
- (c) uticaj politika i mjera iz tačke c) dijela 1 ovog priloga, pri čemu se obavezno navodi i obrazlaže ukoliko određene politike i mjere nijesu obuhvaćene;
- (d) rezultate izvršene analize osjetljivosti projekcija i podatke o korišćenim informacijama i modelima;
- (e) sve relevantne reference na procjene troškova i efekata politika i mjera za ograničavanje emisija gasova sa efektom staklene bašte sa tehničkim izvještajima na kojima su one zasnovane, uključujući opise modela i metodoloških pristupa koji su korišćeni, definicija i osnovnih pretpostavki.

Prilog VII Regulative 2018/1999

(d) Cilj se definiše kao „početno navođenje ishoda (uključujući rezultate i uticaje) koji se namjeravaju postići intervencijom“.

Za snabdijevanje energijom – povećanje udjela obnovljivih izvora energije u sektoru proizvodnje električne energije, povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja, prelazak na goriva sa nižim emisijama ugljenika, poboljšana proizvodnja energije sa niskim nivoom emisija ugljenika iz neobnovljivih izvora (npr. nuklearna energija), smanjenje gubitaka, poboljšanje efikasnosti u energetske sektoru i u procesima konverzije energije, hvatanje i skladištenje ugljenika ili hvatanje i korišćenje ugljenika, kontrola fuge emisija iz proizvodnje energije, drugi ciljevi u oblasti snabdijevanja energijom.

Za potrošnju energije – poboljšanje energetske efikasnosti zgrada, poboljšanje energetske efikasnosti uređaja, poboljšanje energetske efikasnosti u sektoru usluga (tercijarni sektor), poboljšanje energetske efikasnosti u industrijskim sektorima krajnje potrošnje, upravljanje potražnjom odnosno smanjenje potražnje, drugi ciljevi u oblasti potrošnje energije.

Za saobraćaj – poboljšanje efikasnosti vozila, prelazak na javni ili nemotorizovani prevoz, goriva sa niskim emisijama ugljenika, električni drumski saobraćaj, upravljanje potražnjom odnosno smanjenje potražnje, poboljšanje ponašanja korisnika u saobraćaju, unaprijeđena saobraćajna infrastruktura, smanjenje emisija iz međunarodnog vazdušnog ili pomorskog saobraćaja, drugi ciljevi u oblasti saobraćaja.

Za industrijske procese – uvođenje tehnologija za smanjenje emisija, poboljšana kontrola fuge emisija iz industrijskih procesa, unaprijeđen nadzor emisija iz proizvodnje, fuge emisija i emisija nastalih odlaganjem fluorisanih gasova, zamjena fluorisanih gasova gasovima sa nižim potencijalom globalnog zagrijavanja, drugi ciljevi u oblasti industrijskih procesa.

Za upravljanje otpadom / otpad – upravljanje potražnjom odnosno smanjenje potražnje, unaprijeđeno recikliranje, unaprijeđeno prikupljanje i korišćenje CH₄, unaprijeđene tehnologije obrade otpada, unaprijeđeno upravljanje odlagalištima otpada, spaljivanje otpada uz korišćenje energije, unaprijeđeni sistemi upravljanja otpadnim vodama, smanjeno odlaganje otpada na odlagališta, drugi ciljevi u oblasti otpada.

Za poljoprivredu – smanjenje upotrebe mineralnih đubriva i stajnjaka na poljoprivrednim zemljištima pod usjevima, druge aktivnosti za unapređenje upravljanja zemljištem pod usjevima, unaprijeđeno upravljanje stočarstvom, unaprijeđeni sistemi upravljanja životinjskim otpadom, aktivnosti za unapređenje upravljanja pašnjacima ili travnjacima, unaprijeđeno upravljanje organskim zemljištima, drugi ciljevi u oblasti poljoprivrede.

Za LULUCF – pošumljavanje i ponovno pošumljavanje, očuvanje ugljenika u postojećim šumama, unapređenje proizvodnje u postojećim šumama, povećanje zaliha drvnih proizvoda, unaprijeđeno upravljanje šumama, sprečavanje krčenja šuma, jačanje zaštite od prirodnih nepogoda, zamjena stočne hrane i materijala sa visokim emisijama GHG gasova drvnim proizvodima, sprečavanje isušivanja ili ponovno uspostavljanje močvarnih područja, obnova degradiranih zemljišta, drugi ciljevi u oblasti LULUCF-a.

Za ostalo – kratko opisati svoj cilj.

Gasovi s efektom staklene bašte
ugljen dioksid (CO₂)

PRILOG 3

metan (CH₄)

azot sub-oksidi (N₂O)

sumpor heksafluorid (SF₆)

azot trifluorid (NF₃)

Fluorouglijovodonići (HFC jedinjenja):

- HFC-23 CHF₃
- HFC-32 CH₂F₂
- HFC-41 CH₃F
- HFC-125 CHF₂CF₃
- HFC-134 CHF₂CHF₂
- HFC-134a CH₂FCF₃
- HFC-143 CH₂FCHF₂
- HFC-143a CH₃CF₃
- HFC-152 CH₂FCH₂F
- HFC-152a CH₃CHF₂
- HFC-161 CH₃CH₂F
- HFC-227ea CF₃CHF₂CF₃
- HFC-236cb CF₃CF₂CH₂F
- HFC-236ea CF₃CHFCHF₂
- HFC-236fa CF₃CH₂CF₃
- HFC-245fa CHF₂CH₂CF₃
- HFC-245ca CH₂FCF₂CHF₂
- HFC-365mfc CH₃CF₂CH₂CF₃
- HFC-43-10mee CF₃CHFCH₂CF₂CF₃ ili (C₅H₂F₁₀)

Perfluorouglijovodonići (PFC jedinjenja):

- PFC-14, perfluorometan, CF₄
- PFC-116, perfluoroetan, C₂F₆
- PFC-218, perfluoropropan, C₃F₈
- PFC-318, perfluorociklobutan, c-C₄F₈

- perfluorociklopropan $c\text{-C}_3\text{F}_6$
- PFC-3-1-10, perfluorobutan, C_4F_{10}
- PFC-4-1-12, perfluoropentan, C_5F_{12}
- PFC-5-1-14, perfluoroheksan, C_6F_{14}
- PFC-9-1-18, $\text{C}_{10}\text{F}_{18}$

Izveštavanje o nacionalnim projekcijama

Tabela 1.a - Projekcije GHG gasova razdvojene po gasovima i kategorijama ⁽¹⁾

Kategorija ⁽²⁾	Zasebno za: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, SF ₆ , NF ₃ , (kt) i HFC-ove, PFC-ove, nedefinisanu mješavinu HFC-ova i PFC-ova (kt ekvivalenta CO ₂) ⁽³⁾					Ukupne emisije GHG gasova (kt ekvivalenta CO ₂)					Emisije u okviru ETS-a (kt ekvivalenta CO ₂) ⁽⁴⁾					Emisije u okviru ETS-a (kt ekvivalenta CO ₂) ⁽⁵⁾				
	Godina					Godina					Godina					Godina				
	Bazna godina	t - 5 ⁽⁷⁾	t + 5	t + 10	t + 15	Bazna godina	t - 5	t + 5	t + 10	t + 15	Bazna godina	t - 5	t + 5	t + 10	t + 15	Bazna godina	t - 5	t + 5	t + 10	t + 15
	za projekcij u ⁽⁶⁾					za projek ciju					za projek ciju					za projek ciju				
Ukupno isključujući LULUCF																				
Ukupno uključujući LULUCF																				
1. Energetika																				
A. Izgaranje goriva																				
1. Energetska postrojenja																				
a. Javna proizvodnja električne energije i toplote za javne potrebe																				
b. Rafinerije																				
c. Proizvodnja čvrstih goriva i druge energetske djelatnosti																				
2. Proizvodne industrije i građevinarstvo																				
3. Saobraćaj																				

Tabela 4 - Podaci o modelu

Naziv modela (skraćeni)
Puni naziv modela
Verzija modela i status
Datum posljednje revizije
URL za opis modela
Vrsta modela
Rezime
Planirano područje primjene
Opis glavnih kategorija ulaznih podataka i izvora podataka
Provjera valjanosti i evaluacija
Izlazne količine
Obuhvaćeni gasovi s efektom staklene bašte
Sektorska pokrivenost
Geografska pokrivenost
Vremenska pokrivenost (npr. raspored koraka, vremenski raspon)
Drugi modeli koji su u interakciji s tim modelom i vrsta interakcije (npr. unos podataka u taj model, upotreba izlaznih podataka iz tog modela)
Unosi iz drugih modela
Upućivanja na ocjenu i tehnička izvještaje kojima se zasnivaju projekcije i korišćeni modeli (navode se).
Struktura modela (ako je prikaz u obliku dijagrama, dodati ga u prilogu)
Komentari ili druge relevantne informacije
<i>Napomene:</i>
Ova tabela može se reprodukovati za dostavu podataka o pojedinim modelima ili podmodelima koji su korišćeni za izradu projekcija emisija GHG gasova.

Tabela 5.b

Projekcije emisija i uklanjanja iz sektora LULUCF

Kategorija	2021. – 2025.	2026. – 2029.	2030.
	Ukupne kumulativne emisije/uklanjanja (kt ekvivalenta CO ₂)	Ukupne kumulativne emisije/uklanjanja (kt ekvivalenta CO ₂)	Ukupne kumulativne emisije/uklanjanja (kt ekvivalenta CO ₂)
Sektori raspodjele tereta ⁽³⁾			
LULUCF: Pošumljeno zemljište			
LULUCF: Iskrčeno zemljište			
LULUCF: Zemljište pod usjevima kojim se upravlja			
LULUCF: Travnjak kojim se upravlja			
LULUCF: Šumsko zemljište kojim se upravlja, uključujući drvne proizvode			
LULUCF: Šumsko zemljište kojim se upravlja, uključujući drvne proizvode uz pretpostavku trenutne oksidacije			
LULUCF: Močvarno zemljište kojim se upravlja ⁽⁴⁾			
Ukupno			

Tabela 6.

Rezultati analize osjetljivosti (dostavljaju se za svaki izračunati scenario osjetljivosti)

Kategorija	Emisije/uklanjanja gasova s efektom staklene bašte (kt ekvivalenta CO ₂)				
	Bazna godina za projekciju	t – 5	t + 5	t + 10	t + 15

Ukupno isključujući LULUCF								
Ukupno stacionarni ETS								
Ukupno raspodjela tereta								
LULUCF (iskazano)								
Dodati redove za ostale relevantne sektore/kategorije ako postoje								
Oznaka t označava prvu iduću godinu koja završava s 0 ili 5 nakon izvještajne godine.								

Tabela 7.

Ključni parametri koji su mijenjani u analizi osjetljivosti

(Dostaviti za svaki izračunati scenario osjetljivosti.) Potrebno je popuniti samo one parametre koji su mijenjani u određenom Scenarioi.

Vrijednosti parametra u Scenarioi osjetljivosti	Mijenjani parametar ⁽¹⁾	Godina	Vrijednosti				Osnovna jedinica	Referenc a
		Osnova = referent na godina	t - 5	t + 5	t + 1 0	t + 1 5		
Opšti parametri i varijable								
Stanovništvo							Broj	
Bruto domaći proizvod (BDP)	Stopa realnog rasta						%	
	Stalne cijene						milioni EUR	EUR (2016.) ⁽²⁾
Bruto dodata vrijednost (BDV) – ukupno							EUR EUR	EUR (2016.)
Bruto dodata vrijednost (BDV) – poljoprivreda							milioni EUR	EUR (2016.)
Bruto dodata vrijednost (BDV) – građevinarstvo							EUR EUR	EUR (2016.)

- (b) projekcije klimatskih promjena, uključujući ekstremne vremenske pojave, uticaje klimatskih promjena, procjenu klimatske ranjivosti i rizika, kao i ključne klimatske opasnosti;
  - (c) kapacitet za prilagođavanje;
  - (d) planovi i strategije prilagođavanja;
  - (e) okvir za praćenje i evaluaciju;
  - (f) napredak ostvaren u sprovođenju, uključujući dobre prakse i promjene u upravljanju.
-

Izveštavanje o podršci pruženoj zemljama u razvoju

Informacije koje treba uključiti u izvještaje iz člana 19 stav 3:

- (a) informacije o finansijskoj podršci preuzetoj i pruženoj zemljama u razvoju za godinu X-1, uključujući:
    - (i) kvantitativne informacije o javnim i mobilisanim finansijskim sredstvima po državi članici. Informacije o finansijskim tokovima zasnivaju se na tzv. „Rio markerima“ za podršku povezanu sa ublažavanjem klimatskih promjena i podršku povezanu sa prilagođavanjem klimatskim promjenama, kao i na drugim sistemima praćenja koje je uveo Odbor za razvojnu pomoć OECD-a;
    - (ii) kvalitativne metodološke informacije koje objašnjavaju metod korišćen za izračunavanje kvantitativnih informacija, uključujući objašnjenje metodologije za kvantifikaciju podataka, i, kada je relevantno, druge informacije o definicijama i metodologijama korišćenim za određivanje bilo kojih iznosa, naročito za informacije koje se odnose na mobilisane finansijske tokove;
    - (iii) raspoložive informacije o aktivnostima države članice koje se odnose na projekte transfera tehnologije finansirane iz javnih sredstava i projekte izgradnje kapaciteta za zemlje u razvoju u okviru UNFCCC-a, uključujući informaciju da li se prenesena tehnologija ili projekat izgradnje kapaciteta koristi za ublažavanje ili prilagođavanje efektima klimatskih promjena, zemlju primaoca, kada je moguće iznos pružene podrške i vrstu prenesene tehnologije ili projekta izgradnje kapaciteta;
  - (b) raspoložive informacije za godinu X i naredne godine o planiranom pružanju podrške, uključujući informacije o planiranim aktivnostima koje se odnose na projekte transfera tehnologije finansirane iz javnih sredstava ili projekte izgradnje kapaciteta za zemlje u razvoju u okviru UNFCCC-a, kao i o tehnologijama koje će biti prenesene i projektima izgradnje kapaciteta, uključujući informaciju da li je prenesena tehnologija ili projekat izgradnje kapaciteta namijenjen za ublažavanje ili prilagođavanje efektima klimatskih promjena, zemlju primaoca, kada je moguće iznos podrške koji će biti pružen i vrstu prenesene tehnologije ili projekta izgradnje kapaciteta.
-

Izveštavanje o prihodima od aukcija

Informacije koje treba uključiti u izvještaje iz člana 19 stav 2:

- (a) informacije o korišćenju prihoda tokom godine X-1 koje je država članica ostvarila aukcijom emisijskih jedinica u skladu sa članom 10 stav 1 Direktive 2003/87/EZ, uključujući informacije o dijelu tog prihoda koji je korišćen za

jednu ili više svrha navedenih u članu 10 stav 3 te Direktive, ili finansijsku protivvrijednost tog prihoda, kao i o aktivnostima sprovedenim u skladu sa tim članom;

(b) informacije o korišćenju, kako je utvrdila država članica, svih prihoda koje je država članica ostvarila aukcijom emisijskih jedinica za vazdušni saobraćaj u skladu sa članom 3d stav 1 ili 2 Direktive 2003/87/EZ, koje se dostavljaju u skladu sa članom 3d stav 4 te Direktive.

Prihodi od aukcija koji nijesu raspodijeljeni u trenutku kada država članica dostavlja izvještaj Komisiji u skladu sa članom 19 stav 2 kvantifikuju se i prikazuju u izvještajima za naredne godine.

PRILOG 6

Informacije o nacionalnim mjerama prilagođavanja

1. Nacionalne okolnosti, uticaji, ranjivost, rizici i sposobnost prilagođavanja (1)

1.1. Nacionalne okolnosti relevantne za mjere prilagođavanja:

- a) biogeofizičke karakteristike;
- b) demografija;
- c) ekonomija i infrastruktura.

1.2. Okvir za praćenje klime i izradu modela:

- a) glavne aktivnosti povezane sa praćenjem klime, modeliranjem, projekcijama i scenarijima;

b) glavni pristupi, metodologije i alati, kao i s tim povezane neizvjesnosti i izazovi.

1.3. Procjena uticaja klimatskih promjena, ranjivosti i povezanih rizika, uključujući sposobnost prilagođavanja:

a) pregled uočenih klimatskih opasnosti među onima navedenim u **Tabeli 1** (2) i postojećih pritisaka (3);

b) identifikacija ključnih budućih klimatskih opasnosti među onima navedenim u **Tabeli 1** i ključnih pogođenih sektora (4).

Tabela 1. Klasifikacija opasnosti povezanih sa klimom

Kategorija klimatske opasnosti	Vrsta opasnosti
Povezane sa temperaturom	Toplotni talasi
	Hladni talasi
	Ekstremne temperature
Povezane sa vodom	Suša
	Nedostatak vode
	Obilne padavine
	Poplave
	Bujične poplave
Povezane sa vjetrom	Olujni vjetrovi
	Tropske oluje
	Obilne snježne padavine
Povezane sa snijegom i ledom	Ledene oluje
	Lavine
	Podizanje nivoa mora
Povezane sa obalom i morem	Obalna erozija
	Olujni talasi
	Šumski požari
Povezane sa šumama i zemljištem	Degradacija zemljišta
	Klizišta
Povezane sa klizištima	Odroni

2. Institucionalni okvir, upravljanje i uključivanje zainteresovanih strana

2.1. Institucionalni okvir i upravljanje

Pregled institucionalnih mehanizama i struktura upravljanja za planiranje i sprovođenje mjera prilagođavanja klimatskim promjenama, uključujući:

a) pravni zahtjevi i strateški dokumenti;

b) institucionalni aranžmani za koordinaciju i sprovođenje mjera prilagođavanja;

c) mehanizmi za koordinaciju između sektora i nivoa upravljanja;

d) uključivanje klimatskih promjena i planiranja prilagođavanja u sisteme upravljanja rizikom od katastrofa i obrnuto.

2.2. Integracija prilagođavanja u sektorske politike

Pregled načina na koji su mjere prilagođavanja integrisane u relevantne sektorske politike, planove i programe.

2.3. Pregled institucionalnih mehanizama i upravljanja na lokalnom i regionalnom nivou

- a) pravni zahtjevi i strateški dokumenti;
- b) mreže ili drugi oblici saradnje u oblasti prilagođavanja između nacionalnih nadležnih organa;
- c) primjeri dobre prakse u mrežama ili drugim oblicima saradnje između lokalnih i regionalnih organa.

(1) „Sposobnost prilagođavanja“, kako je definisana u Petom izvještaju o procjeni Međuvladinog panela Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama (IPCC AR5): sposobnost sistema, institucija, ljudi i drugih organizama da se prilagode potencijalnim štetama, iskoriste mogućnosti ili odgovore na posljedice.

(2) Spisak nije potpun.

(3) Izvještavanje o postojećim pritiscima u životnoj sredini, ekonomiji i društvu na koje bi klimatske promjene mogle značajno uticati, na primjer: gubitak biodiverziteta, slab prinos usjeva, energetska siromaštvo, nezaposlenost, migracije.

(4) Ključni sektori se biraju između : poljoprivreda i prehrana, biodiverzitet (uključujući pristupe zasnovane na ekosistemima), zgrade, obalna područja, civilna zaštita i upravljanje u kriznim situacijama, energetika, finansije i osiguranje, šumarstvo, zdravstvo, pomorstvo i ribarstvo, saobraćaj, urbanizam, upravljanje vodama, IKT (informaciono-komunikacione tehnologije), planiranje korišćenja zemljišta, preduzetništvo, industrija, turizam, ruralni razvoj, ostalo .

(5) Prema potrebi, razmatraju se i sekundarni efekte opasnosti, kao što su šumski požari, širenje invazivnih vrsta i tropskih bolesti, kaskadni efekti i višestruke opasnosti koje se pojavljuju istovremeno.

3. Strategije, politike, planovi i ciljevi prilagođavanja

3.1. Prioriteti prilagođavanja

Identifikacija ključnih prioriteta prilagođavanja na nacionalnom nivou.

3.2. Izazovi, nedostaci i prepreke prilagođavanju

Pregled glavnih izazova u planiranju i sprovođenju mjera prilagođavanja klimatskim promjenama.

3.3. Sažeci nacionalnih strategija, politika i planova

Opis nacionalnih strategija, politika i planova, sa naglaskom na:

- ciljeve;
- predviđene mjere;
- budžet;
- vremenski okvir.

4. Praćenje i evaluacija mjera prilagođavanja

4.1. Metodologija praćenja i evaluacije

Opis metodologije praćenja i evaluacije u pogledu:

- a) smanjenja uticaja klimatskih promjena, ranjivosti i rizika;
- b) sprovođenja mjera prilagođavanja.

(6) Primjenjuju se najbolje dostupne naučne spoznaje za analizu ranjivosti i rizika Međuvladinog panela za klimatske promjene i najnovije smjernice Komisije o obezbjeđivanju otpornosti projekata koje finansira Unija na klimatske promjene.

(7) Izvještava se o nazivu, godini donošenja i statusu (zamijenjen/donesen/dovršen i podnesen na donošenje/u izradi) svake nacionalne strategije prilagođavanja i svakog nacionalnog plana prilagođavanja.

(8) Aspekti koji se razmatraju i uključuju donošenje odluka, planiranje i koordinaciju u vezi sa strategijama, politikama, planovima i ciljevima prilagođavanja, rješavanje međusektorskih pitanja, prilagođavanje prioriteta i aktivnosti prilagođavanja, sprovođenje mjera prilagođavanja, uključujući mjere za olakšavanje sprečavanja, smanjenja i saniranja štetnih efekata klimatskih promjena.

4.2. Status sprovođenja mjera

Pregled sprovođenja mjera planiranih u poglavlju 3.

Izvještavanje uključuje:

- a) rashode namijenjene prilagođavanju klimatskim promjenama;
- b) udio rashoda koji se koristi za podršku prilagođavanju klimatskim promjenama u svakom sektoru, u mjeri u kojoj je to moguće.

5. Saradnja, dobre prakse i razmjena znanja

5.1. Dobre prakse i naučene lekcije

Uključujući dobre prakse na lokalnom i regionalnom nivou.

5.2. Sinergije sa međunarodnim okvirima

Sinergije mjera prilagođavanja sa:

Ciljevima održivog razvoja (SDG);

Sendai okvirom za smanjenje rizika od katastrofa.

(11) Uključuju se institucionalne prepreke, prepreke povezane sa upravljanjem i druge prepreke koje ograničavaju sposobnost prilagođavanja, kako je utvrđeno u procjeni ranjivosti.

(12) Uključuju se prirodna rješenja i mjere kojima se ostvaruju dodatne koristi u pogledu ublažavanja klimatskih promjena, kao i druge relevantne dodatne koristi.

(13) Sažecima se obuhvataju i aktivnosti usmjerene na izgradnju otpornosti, kao i na sprečavanje, smanjenje i saniranje štetnih posljedica klimatskih promjena, pri čemu se daje objašnjenje o tome na koji način su rodne perspektive uzete u obzir.

(14) Daje se pregled dostupnih informacija o planovima, prioritetima, aktivnostima i programima privatnog sektora, javno-privatnim partnerstvima i drugim relevantnim privatnim inicijativama i/ili projektima prilagođavanja.

(15) Izvještava se o primijenjenim pristupima, korišćenim sistemima, transparentnosti i indikatorima.

(16) Pod dodatnim ulaganjem podrazumijeva se ulaganje kojim se projekat (koji bi se svakako realizovao) čini otpornim na klimatske promjene.

(17) Izvještava se o ulaganjima u mjere prilagođavanja u sljedećim sektorima: poljoprivreda i prehrana, biodiverzitet (uključujući pristupe zasnovane na ekosistemima), zgrade, obalna područja, civilna zaštita i upravljanje kriznim situacijama, energetika, finansije i osiguranje, šumarstvo, zdravstvo, pomorstvo i ribarstvo, saobraćaj, urbanizam, upravljanje vodama, IKT (informaciono-komunikacione tehnologije), planiranje korišćenja zemljišta, preduzetništvo, industrija, turizam, ruralni razvoj, ostalo [navesti].

(18) Izvještavanje se vrši na osnovu metodologije praćenja i evaluacije navedene u tački 4.1.

5.3. Međunarodna saradnja

Saradnja sa:

- državama članicama EU;
- međunarodnim organizacijama;
- regionalnim inicijativama.

6. Sve druge informacije u pogledu uticaja klimatskih promjena i prilagodjavanja

6.1. Kontakt informacije

6.2. Relevantne internet stranice i izvori informacija

Pregled internet stranica i drugih izvora informacija koji se koriste za informisanje o mjerama prilagođavanja.

6.3. Glavni izvještaji i publikacije

Pregled glavnih nacionalnih i podnacionalnih izvještaja i publikacija o klimatskim promjenama i prilagođavanju.

6.4. Sve ostale relevantne informacije

(19) Prema potrebi može se izvještavati o dobrim praksama i stečenim znanjima u sljedećim oblastima: aktivnosti i metodologije izrade klimatskih modela; procjena uticaja klimatskih promjena, ranjivosti na njih i povezanih rizika, uključujući sposobnost prilagođavanja; institucionalni mehanizmi i upravljanje na nacionalnom nivou; promjene politika i regulatorne promjene; mehanizmi koordinacije; prioriteti prilagođavanja; prepreke prilagođavanju; ciljevi, mjere, aktivnosti, strategije, politike i planovi prilagođavanja; aktivnosti usmjerene na uključivanje prilagođavanja klimatskim promjenama u razvojne i sektorske politike, planove i programe; uključivanje rodni perspektiva u prilagođavanje klimatskim promjenama; uključivanje autohtonog, tradicionalnog i lokalnog znanja u prilagođavanje klimatskim promjenama; uključenost zainteresovanih strana; informisanje o klimatskim rizicima; praćenje i evaluacija; jačanje naučnih istraživanja i znanja; smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje tim rizicima; inovativna rješenja za prilagođavanje i inovativni mehanizmi finansiranja.

(20) Pored informacija o podršci zemljama u razvoju iz dijela 2 Priloga VIII Uredbe (EU) 2018/1999.

Informacije o korišćenju prihoda od aukcijske prodaje emisionih kredita

Tabela 1. Iskorišćeni prihodi ostvareni aukcijskom prodajom emisionih kredita u godini X – 1

A	Iznos za godinu X-1	
	B	C
Ukupan iznos prihoda ostvaren aukcijskom prodajom emisionih kredita	1000 eura	1000 eura u domaćoj valuti ako je primjenjivo
Ukupan iznos prihoda ostvaren od dodatnih emisionih kredita u skladu sa članom 3.ga stav 3 drugi podstav (2)		
Ukupan iznos prihoda ostvaren aukcijskom prodajom emisionih kredita ili isplaćena ekvivalentna finansijska vrijednost za svrhe utvrđene u članu 10 stav 3 Direktive 2003/87/EZ		
Ukupan iznos prihoda ostvaren aukcijskom prodajom emisionih kredita ili ekvivalentna finansijska vrijednost koja je odobrena (3), ali nije isplaćena, za svrhe utvrđene u članu 10 stav 3 Direktive 2003/87/EZ		
Ukupan iznos prihoda ostvaren aukcijskom prodajom emisionih kredita ili ekvivalentna finansijska vrijednost koja još nije odobrena niti isplaćena		

Finansijski pristup

Relevantan nacionalni pristup treba biti objašnjen (fond, ad hoc projekti, ekvivalentna finansijska vrijednost iz opšteg budžeta ili bilo koja kombinacija navedenog), kao i sve promjene pristupa u odnosu na prethodno izvještavanje.

Oznaka:

X = godina u kojoj se vrši izvještavanje.

Napomene

(1) Za konverziju valute koristi se prosječni godišnji devizni kurs za godinu X – 1 ili stvarni kurs koji je primijenjen na isplaćeni iznos.

(2) U skladu sa članom 3.ga stav 3 Direktive 2003/87/EZ, do 31. decembra 2030. dio emisionih kredita dodjeljuje se državama članicama sa velikim brojem broderskih društava koja bi bila pod njihovom odgovornošću u odnosu na broj stanovnika 2020. Prihodi ostvareni aukcijskom prodajom tog dijela emisionih kredita prikazuju se zasebno i uključuju se u iznos naveden u redu 4.

(3) Pod „odobrenjem“ se podrazumijeva da su sredstva od strane države članice dodijeljena određenom programu ili mjeri, na primjer u obliku budžetske linije u namjenskom fondu ili u obliku ugovora sa korisnikom, ali još nijesu isplaćena.

Tabela 2. Prihodi od aukcijske prodaje emisionih kredita od 5. juna 2023. kumulativno isplaćeni u godini X – 1

Izveštava se o:

-prihodima od aukcijske prodaje ostvarenim u godini X – 1 izraženim u hiljadama eura (ili domaćoj valuti) u godini X – 1 i kao procenat prihoda ostvarenih u godini X – 1;

- ukupnim prihodima od aukcijske prodaje ostvarenim u godini X – 2, izraženim u hiljadama eura (ili domaćoj valuti) do godine X – 1, takođe izraženim kao procenat prihoda ostvarenih u godini X – 2 (1).

KOMENTARI

Godina	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Ukupno %	Ako još nije postignuta potrošnja od 100 %, objasniti zašto i kada se očekuje postizanje cilja od 100 %
--------	------	------	------	------	------	------	------	------	----------	---

2023

(2)

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

Oznaka:

X = godina u kojoj se vrši izvještavanje.

Napomene

(1) U drugom bijelom polju reda za svaku godinu navodi se zbir prihoda iz godine X – 2 koji su isplaćeni u godini X – 1 i u godini X – 2. Na primjer, u polju za 2023. i isplatu 2024. navodi se zbir prihoda za 2023. isplaćenih 2023. i 2024. Cilj ove tabele je praćenje rashoda prihoda koji se odnose na određenu godinu radi ispunjavanja obaveze potrošnje od 100 %.

(2) Period od 5. juna do 31. decembra 2023.

Tabela 3. Prihodi isplaćeni ili odobreni u godini X – 1 iz prihoda ostvarenih aukcijskom prodajom emisionih kredita za međunarodne svrhe

Vrsta upotrebe (1)	Naziv projekta ili programa	Kratak opis	Kategorija (2)	Iznos za godinu X – 1	Status „isplaćeno” i godina (3)	Status „odobreno” i godina (4)	Vidljivost (5)	Mehanizam preraspodjele u pomorskom sektoru (6)	NECP / JTP (7)	Proizvodnja tehnologija sa nultom neto stopom emisija (8)	Komentari	
npr. član 10 stav 3 tačka (a) Direktive 2003/87/EZ	npr. program / aktivnost / projekat	Navodi se institucija za sprovođenje i referencena na internet izvor sa detaljnijim opisom	Odabir kategorija koja najviše odgovara	1000e domaće valute	Navodi se godina u kojoj su prihodi ostvareni	Navodi se godina u kojoj su prihodi ostvareni	Navodi se kako se obezbjeđuje vidljivost i ko je obezbjeđuje (korisnik ili nadležni organ)	Označava se ako se koristi prihodi iz člana 3.gav stav 3	Navodi se ako se sprovodi mjera iz NECP ili JTP	Označava se ako projekat ili program obuhvata proizvodnju tehnologija sa nultom stopom emisija	Objašnjava se nedostaci ili kvalitativne informacije ako kvantitativni podaci nisu dostupni	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M

Po potrebi dodati redove

Ukupan iznos iskorišćenih prihoda ili ekvivalentne finansijske vrijednosti

Zbir kolone D Zbir kolone E

Oznaka:

X = godina u kojoj se vrši izvještavanje.

Napomene uz Tabelu 3

(1) Vrsta upotrebe

Bira se svrha sa sljedeće liste, kako je utvrđeno članom 10 stav 3 Direktive 2003/87/EZ.

Dvostruko računanje iznosa treba biti izbjegnuto. Ako projekat doprinosi više svrha, odabira se ona kojoj najviše doprinosi.

- a) smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte, uključujući doprinose Fondu za globalnu energetska efikasnost i obnovljivu energiju i Fondu za prilagođavanje, finansiranje istraživanja i razvoja te demonstracionih projekata za smanjenje emisija i prilagođavanje klimatskim promjenama;
- b) razvoj energije iz obnovljivih izvora i elektroenergetskih mreža za prenos električne energije radi ispunjavanja ciljeva EU za obnovljive izvore energije i međupovezanost energetska sistema;
- c) mjere za sprječavanje krčenja šuma i podršku zaštiti i obnovi tresetišta, šuma i drugih kopnenih i morskih ekosistema, uključujući zaštićena morska područja;
- d) sekvencijacija ugljenika u šumskoj biomasi i zemljištu u Uniji;
- e) ekološki bezbjedno hvatanje i geološko skladištenje CO₂, uključujući inovativne tehnologije uklanjanja ugljenika kao što je direktno hvatanje CO₂ iz vazduha;
- f) ulaganja i ubrzanje prelaska na oblike transporta koji značajno doprinose dekarbonizaciji sektora, uključujući željeznički, autobuski, pomorski i vazdušni transport;
- g) finansiranje istraživanja i razvoja u oblasti energetska efikasnosti i čistih tehnologija u sektorima obuhvaćenim Direktivom 2003/87/EZ;
- h) mjere za poboljšanje energetska efikasnosti, sistema daljinskog grijanja i izolacije zgrada, kao i za podršku obnovi zgrada;
- ha) pružanje finansijske podrške za rješavanje socijalnih pitanja u domaćinstvima sa niskim i srednjim prihodima;
- hb) finansiranje nacionalnih programa klimatska dividendi sa dokazanim pozitivnim uticajem na životnu sredinu;
- i) pokrivanje administrativnih troškova upravljanja EU ETS sistemom;
- j) finansiranje klimatska mjera u ranjivim trećim zemljama, uključujući prilagođavanje klimatska promjenama;
- k) promovisanje obuke i preraspodjele radnika radi podrške pravednoj tranziciji ka klimatski neutralnoj ekonomiji;
- l) smanjenje rizika od izmještanja emisija ugljenika u sektorima obuhvaćenim relevantnim zakonodavstvom EU.

(2) Kategorija

Bira se jedna od sljedećih kategorija:

1. snabdijevanje energijom, energetska mreže i skladištenje energije
2. energetska efikasnost, grijanje i hlađenje u zgradama
3. dekarbonizacija industrije
4. trajno uklanjanje ugljenika
5. socijalna podrška i pravedna tranzicija
6. međunarodne svrhe i međunarodno klimatsko finansiranje
7. javni transport i mobilnost
8. drumski transport
9. vazdušni saobraćaj
10. pomorski saobraćaj
11. prilagođavanje klimatska promjenama
12. LULUCF, poljoprivreda i uklanjanje ugljenika na zemljištu
13. upravljanje otpadom
14. administrativni troškovi

15. ostalo.

(3) Status „isplaćeno“

Navodi se godina na koju se odnose isplaćeni iznosi, odnosno godina u kojoj su prihodi ostvareni na aukcijama.

(4) Status „odobreno“

Navodi se godina na koju se odnose odobreni iznosi, odnosno godina u kojoj su prihodi ostvareni na aukcijama.

Pod „odobrenjem“ se podrazumijeva dodjela sredstava određenom programu ili mjeri, na primjer putem budžetske linije u posebnom fondu ili ugovora sa korisnikom.

(5) Vidljivost

Vidljivost izvora finansiranja mora biti obezbijedena u skladu sa članom 30.m stav 3 Direktive 2003/87/EZ.

(6) Mehanizam preraspodjele u pomorstvu

Navodi se gdje su korišćeni prihodi iz člana 3.ga stav 3 Direktive 2003/87/EZ koji su dodijeljeni državama članicama sa velikim brojem brodarskih društava.

(7) NECP / JTP

Navodi se ako su prihodi korišćeni za sprovođenje:

- Integrisanog nacionalnog energetskeg i klimatskog plana (NECP)
- Teritorijalnog plana za pravednu tranziciju (JTP)

(8) Tehnologije sa nultom neto stopom emisija

Označava se ako su prihodi korišćeni za projekte proizvodnje tehnologija sa nultom neto stopom emisija, kao što su:

- solarne tehnologije
- tehnologije energije vjetra
- baterije i skladištenje energije
- toplotne pumpe i geotermalna energija
- tehnologije vodonika
- održivi biogas i biometan
- hvatanje i skladištenje ugljenika
- elektroenergetske mreže i infrastruktura punjenja
- nuklearne tehnologije
- održiva alternativna goriva
- hidroenergija
- tehnologije energetske efikasnosti
- tehnologije za obnovljiva goriva nebiološkog porijekla
- biotehnološka klimatska rješenja
- industrijske tehnologije dekarbonizacije
- tehnologije transporta i upotrebe CO₂.

Tabela 4. Korišćenje prihoda ostvarenih aukcijskom prodajom emisionih kredita za međunarodne svrhe u godini X – 1

	Iznos isplaćen u godini X – 1		Iznos odobren u godini X – 1		Komentari
	1 000 u domaćoj valuti, ako je primjenjivo (2)	1 000 EUR	1 000 u domaćoj valuti, ako je primjenjivo (2)	1 000 EUR	
Upotreba prihoda ostvarenih aukcijskom prodajom emisionih kredita ili ekvivalentne finansijske vrijednosti za međunarodne svrhe (1)	A	B	C	D	E
Ukupan iznos upotrijebljen u skladu sa članom 10 stav 3 i članom 3.d stav 4 Direktive 2003/87/EZ za podršku trećim zemljama koje nijesu zemlje u razvoju					npr. objašnjenje nedostataka, kvalitativne informacije o posebnim upotrebama ako kvantitativni podaci nijesu dostupni i druge relevantne informacije
Ukupan iznos upotrijebljen u skladu sa članom 10 stav 3 i članom 3.d stav 4 Direktive 2003/87/EZ za podršku zemljama u razvoju					
Ukupan iznos za podršku zemljama u razvoju putem multilateralnih kanala					Navodi se kanal putem kojeg je podrška pružena i iznosi po kanalu (3)
Ukupan iznos za podršku zemljama u razvoju putem bilateralnih ili regionalnih kanala					Navodi se kratak opis i treća zemlja

Oznaka:

X = godina u kojoj se vrši izvještavanje.

Napomene

(1) Iznosi koji su isplaćeni ili odobreni za međunarodne svrhe moraju biti u skladu sa projektima i programima navedenim u **Tabeli 3**, u mjeri u kojoj se finansiranje vrši izvan Unije.

Ti iznosi uključuju, ali nijesu ograničeni na:

- aktivnosti koje su u skladu sa članom 10 stav 3 tačka (j) Direktive 2003/87/EZ i koje se odnose na finansiranje klimatskih mjera u ranjivim trećim zemljama, uključujući prilagođavanje klimatskim promjenama;
- aktivnosti za koje je u **Tabeli 3** u koloni D odabrana kategorija **6 – međunarodne svrhe i međunarodno klimatsko finansiranje**.

(2) Za konverziju valuta koristi se prosječni godišnji devizni kurs za godinu X – 1 ili stvarni kurs koji je primijenjen na isplaćeni iznos.

(3) Kao primjer multilateralnih kanala mogu se navesti:

- Globalni fond za energetska efikasnost i obnovljivu energiju (GEEREF)
- Fond za prilagođavanje iz člana 10 stav 3 tačka (a) Direktive 2003/87/EZ
- Specijalni fond za klimatske promjene (SCCF) u okviru UNFCCC
- Zeleni klimatski fond (GCF)
- Fond za najmanje razvijene zemlje
- UNFCCC fond za dodatne aktivnosti
- multilateralna podrška aktivnostima REDD+
- Globalni fond za životnu sredinu (GEF)
- Svjetska banka
- Međunarodna finansijska korporacija
- Afrička razvojna banka
- Evropska banka za obnovu i razvoj
- Interamerička razvojna banka.

Tabela 1. Pružanje odobrene i isplaćene podrške iz javnih sredstava putem bilateralnih i regionalnih kanala, uključujući, prema potrebi, razvoj i prenos tehnologije i izgradnju kapaciteta (1) (2)

Kanal	Primalac	Naziv aktivnosti / programa / projekta / drugo *	Izvor finansiranja	Finansijski instrument	Vrsta podrške	Sektor	Odobreni iznos (a)	Pruženi iznos (a)	Ekvivalent bespovratnih sredstava* (a)(b)	Podsektor* (c)	Prenos tehnologije / Izgradnja kapaciteta* (d)	Dodatne informacije* (e)
Bilateralno / Regionalno / Ostalo (navesti)	Region / Država		Službeni razvojna pomoć / Ostali službeni tokovi / Ostalo (navesti)	Bespovratna sredstva / Koncesioni zajam / Nekoncesioni zajam / Kapital / Garancija / Osiguranje / Ostalo (navesti)	Prilagodavanje / Ublažavanje / Međusektorska podrška	Energetika / Saobraćaj / Industrija / Poljoprivreda / Šumarstvo / Vodosnabdijevanje i otpadnih voda / Međusektorski / Ostalo (navesti)					T / K / Oboje / N/P	

Napomene:

(1) Elementi informacija označeni znakom „*“ navode se ako su dostupni.

(2) Informacije se navode za kalendarsku godinu (X – 1).

(a) Iznos se iskazuje u domaćoj valuti.

(b) Ove informacije dostavljaju se onako kako su prijavljene Ujedinjenim nacijama ili Organizaciji za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), u skladu sa svim međunarodno dogovorenim zahtjevima u pogledu izvještavanja.

(c) Pri dostavljanju informacija za podsektore mogu se koristiti petocifrene oznake namjene koje je uveo Odbor za razvojnu pomoć OECD-a za izvještaje koji se dostavljaju u sistem za izvještavanje povjerilaca (CRS).

(d) Oznaka „T“ navodi se ako se aktivnosti doprinosi razvoju tehnologije, oznaka „K“ navodi se ako se doprinosi ciljevima izgradnje kapaciteta, oznaka „Oboje“ navodi se ako je aktivnost međusektorska, a oznaka „N/P“ navodi se ako nije primjenjivo.

(e) Navode se dodatne informacije, na primjer poveznica na relevantnu programsku dokumentaciju ili opis projekta.

Tabela 2.: Pružanje odobrene i isplaćene podrške iz javnih sredstava putem multilateralnih kanala, uključujući, prema potrebi, razvoj i prenos tehnologije te izgradnju kapaciteta (1) (2)

Kanal	Naziv aktivno multilateralne institucije	Izvor finansiranja projekta/društvo*	Financijski instrument	Odobreni iznosi (a) (osnovni / opšti)	Pruženi iznosi (a) (po vezama / klimom)	Primalac*	Ekvivalent bespovratnih sredstava* (a)(b)	Pripravni multilateralni doprinos* (c)	Financijski instrument	Vrsta podrške*	Sektor*	Podsekto r* (e)	Prenos tehnološke / izgradnja kapaciteta* (f)	Dodatne informacije* (g)
Multilateralno / Višestruko bilateralno / Ostalo (navesti)	Službeni razvojna pomoć / Ostali / službeni / Ostalo	Bespovratna sredstva / Koncesioni zajam / Nekočesni / Ostali				Globalno / Regionalno / Država		Pripravni / Ne / Od / liv	Bespovratna sredstva / Koncesioni zajam / Nekočesni / zajam /	Prilagodavanje / Ublažavanje / Međusektorska	Energetika / Saobraćaj / Industrija / Poljoprivredu / Šumarstvo / Vodostrojstvo /		T / K / Oboje / N/P	

Kanal	Naziv	Izvor	Financijski instrument	Odobreni iznosi (a)	Prubreni iznosi (a)	Primis (a)	Ekvivalentni sredstva (a)(b)	Pripisani multilateralni doprinosi (c)	Financijski instrumenti	Vrsta podrške*	Sektor*	Podsektor* (e)	Preostale tehnološke / izgradnja kapaciteta* (f)	Dodatne informacije* (g)
	Multilateralna institucija / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*	financiranja / projekta / drugo*
	(nave sti)	Kapital / Garancija / Osiguranje / Ostalo	(nave sti)	Kapital / Garancija / Osiguranje / Ostalo	(nave sti)	Kapital / Garancija / Osiguranje / Ostalo	(nave sti)	Kapital / Garancija / Osiguranje / Ostalo	(nave sti)	Kapital / Garancija / Osiguranje / Ostalo	(nave sti)	Kapital / Garancija / Osiguranje / Ostalo	(nave sti)	Kapital / Garancija / Osiguranje / Ostalo

Napomene:

(1) Elementi informacija označeni znakom „*” navode se ako su dostupni.

(2) Informacije se navode za kalendarsku godinu (X - 1).

(a) Iznos se iskazuje u domaćoj valuti.

(b) Ove informacije dostavljaju se onako kako su prijavljene Ujedinjenim nacijama ili Organizaciji za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), u skladu sa međunarodno dogovorenim zahtjevima za izvještavanje.

(c) Pri dostavljanju informacija za podsektore mogu se koristiti petocifrene oznake namjene koje je uspostavio Odbor za razvojnu pomoć OECD-a (DAC) za izvještavanje u sistemu za izvještavanje povjerilaca (CRS).

(d)

„T” se navodi ako aktivnost doprinosi razvoju tehnologije;

„K” se navodi ako doprinosi ciljevima izgradnje kapaciteta;

„Oboje” se navodi ako je aktivnost međusektorska;

„N/P” se navodi ako nije primjenjivo.

(e) Navode se dodatne informacije, na primjer poveznica na relevantnu programsku dokumentaciju ili opis projekta.

Tabela 3: Informacije o financijskoj potpori mobiliziranoj kroz javne intervencije (1) (2)

Godina / period	Primalac (a)	Naziv aktivnosti / programa / projekta	Predviđeni iznos koji će se pružiti (b)	Vrsta podrške	Prenos tehnologije / Izgradnja kapaciteta (c)	Dodatne informacije (d)
	Globalno / Region / Država			Ublažavanje / Prilagođavanje / Međusektorska	T / K / Oboje / N/P	

Napomene

(a) Informacije o državi ili regionu primaocu navode se na odabranom nivou razdvajanja (globalno, regionalno ili na nivou države).

(b) Ako je moguće, navodi se iznos podrške koji će se pružiti u domaćoj valuti (preporučuje se da se navede nominalna vrijednost na osnovu preuzete obaveze).

(c)

„T” se navodi ako aktivnost doprinosi razvoju ili prenosu tehnologije;

„K” se navodi ako aktivnost doprinosi izgradnji kapaciteta;

„Oboje” se navodi ako aktivnost doprinosi i razvoju tehnologije i izgradnji kapaciteta;

„N/P” se navodi ako nije primjenjivo.

(d) Navode se dodatne informacije, na primjer opis aktivnosti ili poveznica na relevantnu projektnu ili programsku dokumentaciju.

Predlog 1: Informacije o financijskoj podršci mobilisanoj putem javnih intervencija po aktivnosti (1) (2)

Naziv aktivnosti / programa / projekta / drugo	Vrsta javne intervencije	Iznos javnih sredstava	Procijenjeni iznos mobilisanih privatnih sredstava	Ukupan mobilisani iznos	Vrsta podrške	Sektor	Prenos tehnologije / Izgradnja kapaciteta	Dodatne informacije
						Energetika / Ublažavanje / Prilagođavanje / Međusektorska	Saobraćaj / Industrija / Poljoprivreda / Šumarstvo / Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda /	T / K / Oboje / N/P

Naziv aktivnosti / programa / projekta / drugo	Vrsta javne intervencije	Iznos javnih sredstava	Procijenjeni iznos		Vrsta podrške	Sektor	Prenos tehnologije / Izgradnja kapaciteta	Dodatne informacije
			ni iznos mobilisanih privatnih sredstava	Ukupan mobilisani iznos				
						Međusektorski / Ostalo (navesti)		

Napomene

- (1) Ovaj predlog koristi se kada nema mogućnosti da se dostavi informacije u skladu sa Tabelom 3 iz ovog priloga.
- (2) Informacije se dostavljaju po pojedinačnoj aktivnosti, programu ili projektu kojim se mobilizuju finansijska sredstva putem javne intervencije.

PRILOG 7 DIO 3

Kvalitativne metodološke informacije u skladu sa članom 6 stav 2

Predlog 1: Dostavljanje kvalitativnih metodoloških informacija, gdje je primjenjivo, i drugih informacija o definicijama i metodologijama

Redni broj	Element informacije
1	Finansiranje borbe protiv klimatskih promjena
2	Novo i dodatno finansiranje
3	Zemlja u razvoju
4	Temeljno / opšte finansiranje
5	Finansiranje namijenjeno za klimu
6	Finansijski instrumenti (npr. grantovi, zajmovi, garancije, kapitalna ulaganja i dr.)
7	Status finansiranja (npr. obavezujuće, isplaćeno, mobilisano)
8	Metodologija koja je korišćena za identifikaciju i klasifikaciju finansiranja namijenjenog za klimu
9	Metodologija koja je korišćena za određivanje klimatske relevantnosti aktivnosti
10	Metodologija koja je korišćena za izračunavanje iznosa finansiranja prijavljenog kao klimatsko finansiranje

Redni broj	Element informacije
11	Metodologija koja je korišćena za izračunavanje mobilisanog privatnog finansiranja
12	Metodologija koja je korišćena za izračunavanje ekvivalenta bespovratnih sredstava (grant equivalent), ako je primjenjivo
13	Metodologija koja je korišćena za raspodjelu finansiranja između ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama
14	Metodologija koja je korišćena za izbjegavanje dvostrukog brojanja finansiranja
15	Metodologija koja je korišćena za izračunavanje multilateralnog finansiranja
16	Metodologija koja je korišćena za pripisivanje finansiranja državi članici koja izvještava
17	Metodologija koja je korišćena za identifikaciju i izvještavanje o projektima prenosa tehnologije
18	Metodologija koja je korišćena za identifikaciju i izvještavanje o projektima izgradnje kapaciteta
19	Izvori podataka koji su korišćeni za izračunavanje prijavljenih iznosa
20	Pretpostavke korišćene u metodologiji
21	Ograničenja metodologije
22	Promjene u metodologiji u odnosu na prethodne godine
23	Razlozi za metodološke promjene
24	Dodatna objašnjenja i relevantne napomene
25	Informacije o metodologiji za procjenu mobilisanih privatnih finansijskih sredstava
26	Informacije o izvještavanju o multilateralnom finansiranju

PRILOG 7 DIO 4

Dostupne informacije o planiranom pružanju potpore u skladu sa članom 6 stav 3

Tabela 1. Dostupne informacije o planiranom pružanju potpore

Godina / period	Primatelj (a)	Naziv aktivnosti / programa / projekta	Predviđeni iznos koji će biti pružen (b)	Vrsta potpore	Prenos tehnologije / Izgradnja kapaciteta (c)	Dodatne informacije (d)
	Globalno / Region / Država			Ublažavanje / Prilagođavanje / Međusektorsko	T / K / Oboje / N/P	

Napomene

(a) Informacije o državi ili regionu primaocu dostavljaju se na odabranom nivou razdvajanja.

(b) Ako je moguće, navodi se iznos potpore koja će biti pružena u domaćoj valuti. Preporučuje se da se navede nominalna vrijednost na osnovu preuzete obaveze.

(c)

- Navodi se „T” ako aktivnost doprinosi razvoju ili prenosu tehnologije.
- Navodi se „K” ako aktivnost doprinosi izgradnji kapaciteta.
- Navodi se „Oboje” ako aktivnost doprinosi i prenosu tehnologije i izgradnji kapaciteta.
- Navodi se „N/P” ako nije primjenjivo.

(d) Dostavljaju se dodatne informacije, na primjer:

- poveznica na relevantnu programsku dokumentaciju,
- opis projekta, ili
- dostupne informacije u skladu sa članom 9 stav 5 **Pariškog sporazuma**.

Predlog 1 . Dostupne informacije o planiranom pružanju potpore po aktivnosti / programu / projektu

(koristi se u slučajevima kada nije moguće popuniti Tabelu 1)

Element	Opis
Naziv aktivnosti / programa / projekta	
1. Godina	
2. Primatelj (a)	
3. Iznos koji se planira pružiti (b)	
4. Vrsta potpore	
5. Prenos tehnologije / izgradnja kapaciteta (c)	
6. Dodatne informacije (d)	

Napomene

(a) Informacije o državi ili regionu primaocu dostavljaju se na odabranom nivou razdvajanja.

(b) Ako je moguće, navodi se iznos potpore koja će biti pružena u domaćoj valuti (preporučuje se navođenje nominalne vrijednosti na osnovu preuzete obaveze).

(c)

- „T” – prenos tehnologije
- „K” – izgradnja kapaciteta
- „Oboje” – doprinosi i prenosu tehnologije i izgradnji kapaciteta
- „N/P” – nije primjenjivo

(d) Dostavljaju se dodatne informacije, na primjer poveznica na relevantnu programsku dokumentaciju, opis projekta ili druge dostupne informacije u skladu sa članom 9 stav 5 Pariškog sporazuma.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera

NAZIV PROPISA

Predlog Pravilnika o načinu i metodologiji izrade i sadržaju izvještaja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena i izvještaja o projekcijama emisija

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Usvojenim Zakonom o klimatskim promjenama („Službeni list Crne Gore”, broj 149/25) uspostavljen je institucionalni i pravni okvir za upravljanje klimatskim promjenama u Crnoj Gori, uključujući planiranje i sprovođenje politika i mjera za ublažavanje klimatskih promjena, kao i sistem praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte, kao i obavezu izrade izvještaja o pomenutim politikama i mjerama.

Kako Zakon ne uređuje detaljno metodologiju izrade ovih izvještaja, niti način prikazivanja podataka koji se odnose na sprovođenje politika i mjera i procjenu njihovih efekata na smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte, bilo je neophodno isto urediti kroz podzakonski akt, odnosno pravilnikom.

Predloženim pravilnikom uspostavlja se jedinstven metodološki okvir za izradu izvještaja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena, kao i sadržaj izvještaja o projekcijama emisija gasova sa efektom staklene bašte. Time se obezbjeđuje transparentan i uporediv sistem izvještavanja, kao i kvalitetnija analiza efekata klimatskih politika.

Uzrok identifikovanog problema proizilazi iz potrebe da se detaljnije razrade odredbe Zakona o klimatskim promjenama koje se odnose na izvještavanje o politikama i mjerama i projekcijama emisija gasova sa efektom staklene bašte, kao i iz potrebe usklađivanja nacionalnog sistema izvještavanja sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti klimatskih promjena.

Ukoliko se predloženi propis ne bi donio, izvještavanje o politikama i mjerama i projekcijama emisija gasova sa efektom staklene bašte ne bi bilo metodološki ujednačeno, što bi moglo dovesti do nedovoljno pouzdanih podataka i otežanog praćenja klimatskih politika. Takva situacija bi mogla negativno uticati na proces planiranja i evaluacije klimatskih politika, kao i na ispunjavanje međunarodnih obaveza Crne Gore u oblasti klimatskih promjena.

Nepostojanje jasno definisanog sistema izvještavanja može uticati na rad organa državne uprave i institucija koje učestvuju u sistemu praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte, ali i na međunarodne institucije kojima se dostavljaju izvještaji o klimatskim promjenama.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Cilj donošenja ovog pravilnika je uspostavljanje jasnog i standardizovanog sistema izvještavanja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena i projekcijama emisija gasova sa efektom staklene bašte.

Donošenjem pravilnika definisaće se metodologija izrade izvještaja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena, kao i sadržaj izvještaja o projekcijama emisija gasova sa efektom staklene bašte. Na taj način obezbijediće se transparentan i metodološki usklađen sistem prikupljanja i obrade podataka o klimatskim politikama i emisijama gasova sa efektom staklene bašte. Naime, predloženi propis uskladjen je sa:

- Regulativom (EU) 2018/1999 Evropskog parlamenta i Savjeta o upravljanju Energetskom unijom i klimatskim akcijama i
- Implementacionom regulativom Komisije (EU) 2020/1208.

Pravilnik će omogućiti kvalitetnije praćenje sprovođenja klimatskih politika, kao i procjenu njihovog doprinosa ostvarivanju ciljeva smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte. Takođe će doprinijeti unapređenju sistema planiranja klimatskih politika i mjera, kao i usklađivanju nacionalnog sistema izvještavanja sa zahtjevima Evropske unije.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasniti preferiranu opciju**

Zadržavanje postojećeg stanja, odnosno nedonošenja pravilnika kojim bi se uredila metodologija izrade i sadržaj izvještaja o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena i izvještaja o projekcijama emisija gasova sa efektom staklene bašte, kao opcija nije prihvatljiva jer bi dovela do nepostojanja jedinstvenog i metodološki usklađenog sistema izvještavanja i otežala praćenje sprovođenja klimatskih politika.

Obaveza donošenja pravilnika proističe iz Zakona o klimatskim promjenama, čime se obezbjeđuje uspostavljanje standardizovanog sistema izvještavanja, unapređenje transparentnosti u praćenju klimatskih politika i usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Donošenje pravilnika predstavlja preferiranu opciju, jer se njime uspostavlja standardizovan i transparentan sistem izvještavanja o klimatskim politikama i projekcijama emisija, u skladu sa obavezama propisanim Zakonom o klimatskim promjenama i relevantnim propisima Evropske unije.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Primjena pravilnika prvenstveno će uticati na organe državne uprave, institucije i druga pravna lica koja učestvuju u sistemu prikupljanja i obrade podataka o emisijama gasova sa efektom staklene bašte i sprovođenju klimatskih politika (energetike, saobraćaja, poljoprivrede, industrije itd.).

Indirektni uticaj pravilnika može se očekivati i na privredne subjekte čije aktivnosti imaju uticaj na emisije gasova sa efektom staklene bašte, naročito u sektorima energetike, industrije, saobraćaja i upravljanja otpadom. Unapređenje sistema izvještavanja o klimatskim politikama i projekcijama emisija doprinijeće boljem planiranju mjera smanjenja emisija, kao i većoj predvidivosti klimatskih politika, što može imati pozitivan uticaj na planiranje investicija u tehnologije sa manjim emisijama i na razvoj niskouglenične ekonomije.

Primjena pravilnika neće izazvati značajne dodatne troškove za građane niti za privredne subjekte, uključujući mala i srednja preduzeća. Aktivnosti koje se odnose na prikupljanje i obradu podataka o politikama i mjerama i projekcijama emisija sprovodiće se u okviru postojećih nadležnosti organa državne uprave i institucija uključenih u sistem upravljanja klimatskim promjenama. Troškovi koji se mogu javiti odnose se prvenstveno na administrativne aktivnosti prikupljanja, obrade i analize podataka, ali se očekuje da će se oni realizovati u okviru postojećih institucionalnih kapaciteta.

Primjena ovog pravilnika može indirektno doprinijeti stvaranju povoljnijeg regulatornog okvira za razvoj tržišta tehnologija sa niskim emisijama gasova sa efektom staklene bašte, kao i za razvoj inovativnih rješenja u oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju predloženog propisa nije potrebno obezjediti sredstva iz Budžeta Crne Gore.
- Implementacijom ovog pravilnika ne proizilaze dodatne međunarodne finansijske obaveze. Takođe, primjena pravilnika neće generisati prihode za Budžet Crne Gore.
- Ne.
- Na predlog propisa ne postoje posebne sugestije Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;

- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti

Pomoć prilikom izrade teksta Predloga pravilnika pružili su eksperti angažovani kroz projekat „Support to Montenegro in fulfilling requirements under Chapter 27 of the EU Acquis and related capacity building“, koji predstavlja IPA podršku Crnoj Gori u procesu usklađivanja sa klimatskim dijelom pravne tekovine Evropske unije u okviru Poglavlja 27.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Nema potencijalnih prepreka za implementaciju propisa.
- Tokom implementacije ovog pravilnika slučaju potrebe, u skladu sa propisanim procedurama nadležno ministarstvo redovno će obavještavati Evropsku Komisiju.
- Glavni indikatori po kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva je ispunjenje završnih mjerila u okviru Poglavlja 27 i njegovo zatvaranje.
- Monitoring i evaluaciju sprovođenja Pravilnika će vršiti ministarstvo nadležno za poslove životne sredine i nadležni organ uprave.

Datum i mjesto:
Podgorica, 12. mart 2026. godine

Starješina:
Ministar
Damjan Čulafić

